

ЛАФКАДИО ХЪРН ИСТОРИЯТА НА МОНАХА КОГИ

Превод от английски: Мария Демот, 1989

chitanka.info

Преди около хиляда години живял в прочутия храм Миидера в Оцу, провинция Оми, монах на име Коги. Той бил голям художник. Рисувал с еднакво умение и лика на Буда, и красиви пейзажи, и картини с животни и птици, но най-много обичал да рисува риби. Винаги при хубаво време и след служба Коги излизал на брега на езерото Бива, наемал рибари да му уловят риби, но така, че да не ги наранят, а после ги рисувал, докато те плували в голям съд с вода. Довършел ли картините, монахът нахранвал рибите и ги пускал да си плуват на свобода в езерото. В крайна сметка картините му с риби така се прочули, че хората идвали от близо и далеч, за да ги видят. Но най-прекрасната от тях била нарисувана не от натура, а по памет от един сън...

Защото веднъж, както си седял край езерото и съзерцавал плуващите риби, Коги се унесъл в дрямка. Присънило му се, че играе с тях под водата. Споменът от този сън останал тъй бистър в съзнанието му, че Коги успял да го нарисува. Окачил картината в нишата на своята килия и я нарекъл „Шаранът — съновидение“.

Никой не можел да предума Коги да продаде някоя от своите картини с риби. Той бил готов да се раздели охотно с пейзажите, с картините с птици или цветя, но твърдял, че за нищо на света няма да продаде картина с риби, и то на човек, дотолкова жесток, че да убива и яде риба. И тъй като всички, желаещи да се сдобият с творбите му, обичали риба, парите им не можели да го съблазнят.

Едно лято Коги се разболял и след седмица на легло силите съвсем го напуснали и той не можел вече нито да говори, нито да се движи. Помислили го за мъртъв. Но след заупокойната служба неговите ученици открили, че в тялото му има топлинка, и решили да забавят погребението и да наблюдават непрестанно Коги. Следобеда на същия ден монахът внезапно дошъл на себе си и попитал:

— Колко дълго лежах в несвяст?

— Повече от три дни — отвърнал един послушник. — Помислихме ви за умрял и затова вашите приятели и вярващите се събраха сутринта в храма на заупокойна служба. После обаче открихме, че тялото ви не е съвсем студено, и задържахме погребението, а сега сме безкрайно щастливи, че постъпихме така.

Коги кимнал одобрително и казал:

— Нека някой от вас незабавно отиде в дома на Суке от рода Тайра, където точно сега няколко млади мъже пируват — ядат риба и пият вино, и им каже: „Нашият господар дойде на себе си и ви моли да бъдете така добри да оставите трапезата и веднага да дойдете при него, защото иска да ви разкаже нещо много интересно.“ Освен това — продължил Коги — нека пратеникът огледа какво всъщност правят Суке и братята му и наистина ли, както казвам, пируват.

Един послушник веднага отишъл в дома на Суке от рода Тайра и останал безкрайно изненадан, че Коги излязъл прав и че Суке, брат му Джуро и послушникът Камори пируват. Щом получили посланието, тримата веднага оставили рибата и виното и забързали към храма. Коги, преместен вече на едно легло, ги посрещнал с усмивка и след като разменил с тях няколко любезни думи, рекъл на Суке:

— А сега, приятелю, моля те да отговориш на въпросите, които ще ти задам. Първо бъди така добър и кажи не купи ли днес риба от рибаря Бунши.

— О, да — отвърнал Суке, — но вие откъде знаете?

— Имай търпение... — спрял го Коги. — Днес рибарят Бунши прекрачи прага ти с голяма — три стъпки — риба в кошницата си. Беше рано следобед, точна когато двамата с Джуро бяхте започнали партия го^[1]. Камори наблюдаваше играта и ядеше праскова... Не беше ли така?

— Да, точно така! — възкликнали в един глас и напълно изумени Суке и Камори.

— Като видя голямата риба — продължил монахът, — Камори веднага склони да я купи и освен пари даде на Бунши купа праскови и три чаши вино. После ти повика готвача, той видя рибата и й се възхити, а след това по твое нареждане я нарязва на парчета и я приготви за вашия пир... Не стана ли всичко така, както го описах?

— Да — отвърнал Суке. — Но ние сме смаяни, че знаете какво се случи днес вкъщи. Моля ви, кажете ни как узнахте това.

— А сега ето я и моята история — подел Коги. — Както би е известно, почти всички ме сметнаха за умрял — самите вие присъствахте на заупокойната служба! Но преди три дни и не предполагах, че съм тежко болен. Спомням си само, че се почувствах много отпаднал, стана ми горещо и ми се прииска да изляза на въздух

и да се поразходя. Стори ми се, че ставам с огромни усилия от леглото и подпирайки се на тояжка, излизам... Може и да съм си въобразил, но скоро сам и ще отсъдите дали е било истина. Сега ще ви разкажа всичко така, както се случи...

Още щом излязох на свеж въздух, почувствах се особено лек, лек като птичка, избягала от мрежата или коша, под който е била държана в плен. Аз бродех ли, бродех, докато стигнах до езерото. А водата изглеждаше тъй примамливо синя, че изпитах непреодолимо желание да поплувам. Свалих си дрехите, скочих в нея, заплувах и открих с изненада, че мога да плувам много бързо и умело, макар че, преди да се разболея, бях съвсем слаб плувец... Навярно мислите, че ви губя времето с глупави сънища, но слушайте по-нататък...

Докато се удивлявах на новото си умение, съзрях множество красиви риби да плуват под мен и край мен. И изведнъж завидях на щастието им, защото, колкото и добър плувец да е, човек не може да си позволи насладата да поплува като тях под вода. Точно тогава една голяма риба подаде глава на повърхността пред мен и проговори с човешки глас:

— Желанието ти е лесно осъществимо. Само, моля те, почакай малко тук.

После рибата се гмурна и изчезна от погледа ми, а аз зачаках. След малко, възседнал голямата риба, която ме заговори, от дъното на езерото се появи мъж в церемониални дрехи и шапка на принц и ми каза:

— Идвам при теб с послание от краля Дракон, който узна за желанието ти да се позабавляваш като риба. Ти ся спасил живота на много риби и винаги си бил милостив към всички живи твари, затова бог те дарява с одеждите на златен шаран и честта да изпиташ насладите на Подводния свят. Трябва обаче много да внимаваш да не вкусиш риба или ястие от риба, колкото и ароматно да е то. Внимавай също да не попаднеш в мрежите на рибарите и да не се нараниш.

След тези думи вестоносецът и неговата риба се скриха в дълбините. А аз се погледнах и видях, че тялото ми е покрито с люспи и блести като злато; видях, че имам перки и наистина съм превърнат в златен шаран. А миг след това разбрах, че мога да плувам където си искам. И така, аз заплувах и обиколих множество красиви места. (Тук в оригиналното повествование са вмъкнати няколко стихотворения,

възхваляващи осемте прекрасни гледки на езерото Оми — *Оми хаккей*.) На моменти ми доставяше удоволствие и само да гледам танца на слънчевите лъчи върху синята вода или да се любувам на приказните отражения на дървета и хълмове върху спокойната повърхност на някои закътани на завет места... Най-ясно си спомням брега на един остров — или Окицушима, или Чикубушима, не знам, — чието отражение наподобяваше червена стена... Понякога толкова се доближавах до брега, че можех да видя лицата и да чуя гласовете на хората. Понякога заспивах във водата, докато не се сепнех от пляска на приближаващи весла. А нощем наблюдавах приказни лунни гледки, но често се плаших от факлите на рибарските лодки от Катасе.

Когато времето беше лошо, се гмурках надълбоко, много надълбоко, на цели хиляда стъпки дълбочина, и си играех по дъното на езерото. Но след два-три дни безгрижно скитане започнах да усещам силен глад и се върнах насам, за да намеря нещо за ядене. Точно по това време Бунши бе излязъл на риболов. Аз наближих кукичката му. Беше закачил нещо, приготвено от риба и много ароматно. Спомних си за миг предупреждението на краля Дракон и се отдръпнах, като си казах: „В никакъв случай не бива да вкусвам риба — та нали съм ученик на Буда!“ Но след малко гладът ми стана толкова нетърпим, че не можах да устоя на изкушението и заплувах назад към кукичката с мисълта: „Дори да ме улови, Бунши няма да ми причини зло — той е мой стар приятел.“

Само че не можах да освободя стръвта от кукичката, а приятната миризма на храна бе твърде голямо изпитание за търпението ми, така че я налагах наведнъж. В същия миг Бунши изтегли въдицата и ме хвана. Аз му извиках: „Какво правиш, боли!“ Но той, изглежда, не ме чу и бързо прекара конец през челюстите ми. После ме хвърли в кошницата си и ме занесе у вас. Когато я отвори, видях теб и Джуро да играете го в южната стая, а Камори ви гледаше и ядеше праскова. След малко излязохте на верандата и щом ме видяхте, възкликнахте: „Каква голяма риба!“ Изкрещях с цяло гърло: „Аз не съм риба! Аз съм Коги — монахът Коги! Пуснете ме да си ида в храма!“

Но вие пляскахте с ръце от радост и не обърнахте внимание на молбите ми. После готвачът ме отнесе в кухнята и ме хвърли грубо на дъската за рязане, където лежеше един страшно остър нож. Готвачът го грабна и ме притисна с лявата си ръка. Аз му креснах: „Нима можеш

да ме убиеш така жестоко! Та аз съм ученик на Буда! Помощ! Помощ!“
Но в същия миг усетих как ножът се забива в тялото ми. Болката бе неопишуема. И тогава внезапно се събудих тук, в храма.

Когато монахът свършил своя разказ, братята дълго седели безмълвни. Накрая Суке казал:

— Да, спомням си. Щом я погледнехме, рибата все отваряше и затваряше уста. Само че не чухме никакъв звук... Трябва незабавно да изпратя някой слуга вкъщи, за да изхвърли остатъците от рибата в езерото.

Скоро Коги се оправил от болестта, живял дълго-дълго и нарисувал много картини. Разказват, че години след смъртта му няколко негови картини с риби паднали случайно в езерото и нарисуваните риби мигом се отделили от коприната или от платното и отплували...

[1] Японска игра, наподобяваща шах. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.